

Egendomsnämnden
Linköpings stift
Ågatan 65
582 22 Linköping

Bildande av naturreservatet Hästenäs kyrkskog i Åtvidabergs kommun samt fastställande av skötselplan för naturreservatet

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken att förklara ett område inom fastigheterna Borkhult 2:46 och Östantorp 1:1 till naturreservat, avgränsat enligt bifogad karta, bilaga 1 med föreskrifter och skötselplan enligt nedan.

Naturreservatets namn skall vara Hästenäs kyrkskog.

Syfte

Syftet med reservatet är att bevara biologisk mångfald i form av arter och naturmiljöer. Det innebär i Hästenäs kyrkskog att bevara ett för Götaland stort och barrskogsdominerat gammelskogsområde med stort lövinslag och mycket hög andel nyckelbiotoper och objekt med naturvärden. Naturvärdena är mycket höga i området med ett stort antal rödlistade arter med starka populationer. Syftet med naturreservatet är vidare att utpekade livsmiljöer och arter enligt Natura 2000 skall uppnå och bibehålla ett gynnsamt tillstånd.

Området ska under stort hänsynstagande till naturvärdena i området vara tillgängligt för det rörliga friluftslivet. Inom ramen för syften med att bevara biologisk mångfald ska också värdefulla kulturmiljöer i området bevaras.

Syftet för reservatet skall nås genom att:

- området lämnas i huvudsak till fri utveckling, så att mängden gamla träd och död ved ökar. Frihuggning av ekar och öppethållande av vissa mindre markområden ska ske.

A. Med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken, om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet, är det utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar förbjudet att:

-
1. anlägga ny brygga eller fast angöringsanordning för båt;
 2. anlägga väg eller uppställningsplats för fordon;
 3. köra eller parkera motordrivet fordon i reservatet;

4. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att gräva, schakta, spränga, borra, rista, hacka, måla, dika, dämna, utfylla, plöja eller utföra annan mekanisk markbearbetning ;
5. anordna upplag;
6. tillföra växtnäringssämnen eller jordförbättringsmedel, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra mineralämnen utan tillstånd av länsstyrelsen;
7. göra ingrepp i vegetationen;
8. avverka, gallra, röja, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd;
9. ta bort eller upparbeta dött träd samt delar av träd eller vindfälle;
10. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar;
11. jaga fågel med undantag av änder och kanadagås;
12. ändra floran eller faunans sammansättning genom införande av för området nya arter;
13. uppföra byggnad, om- eller tillbyggnad, luft- eller markledning, vindkraftverk, mast, torn eller annan anläggning;

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktas, med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken, ägare, att utan ytterligare ersättning, och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla att följande åtgärder vidtas inom reservatet:

1. utmärkning av, och information om, reservatet
2. skötsel och dokumentation i enlighet med fastställd skötselplan. Utfallande gagnvirke i samband med naturvårdsåtgärder som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller markägare. Skötseln i naturreservatet kommer mestadels bestå av fri utveckling viss avverkning, röjning och frihuggning kommer dock att utföras.
3. iordningställande av anordningar för friluftslivet som anges i fastställd skötselplan. En parkeringsplats och en vandringsled ska iordningsställas i naturreservatet.

4. Förvaltaren svarar för sådan avverkning, röjning, frihuggning och andra skötselåtgärder som behövs för att uppnå syftet med reservatet. Eventuell nettointäkt från sådana åtgärder tillfaller förvaltaren om inte annat överenskommes med fastighetsägaren.
-

C. Med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas i reservatet, är det utöver vad som annars gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar inte tillåtet att:

1. anbringa affisch, inskrift, plakat, tavla eller liknande
2. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att borra, spränga, gräva, rista, hacka eller måla
3. köra eller parkera motordrivet fordon i reservatet
4. rida eller cykla i reservatet, förutom på befintliga vägar
5. utöva bergsklättring
6. tälta eller ställa upp husvagn eller dylikt
7. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur, undantag gäller för hund vid, inom reservatet tillåten jakt;
8. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar
9. plocka eller gräva upp växter eller växtdelar av ris, örter, mossor, lavar eller svampar med undantag för bär och matsvamp
10. på ett störande sätt utnyttja t ex radio eller musikinstrument
11. störa djurlivet genom att t ex klättra i boträd eller samla ryggradslösa djur
12. göra upp eld

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd

13. utföra sådan vetenskaplig undersökning eller enstaka studie som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet
14. bedriva försäljning eller annan verksamhet i kommersiellt syfte

Ovanstående föreskrifter under A, B och C utgör inte hinder för förvaltaren att genomföra de åtgärder som är nödvändiga för reservatets vård och skötsel.

Föreskriften A3 ovan skall inte utgöra hinder för fordonstrafik för markägare eller ägare till fastigheter omgivna av naturreservatet samt reservatsförvaltningen att nyttja befintliga vägar för åtkomst av mark i och vid reservatet. Föreskriften A3 skall inte heller utgöra hinder för fordonstrafik för personer som av markägaren erhållit skriftligt tillstånd för fiske och jakt inom naturreservatet.

Föreskriften A4 skall inte utgöra hinder för normalt brukande av befintlig åkermark (ekonomisk karta år 2004).

Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för skötsel av befintliga anläggningar inom naturreservatet.

Skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd (SFS 1998:1252) enligt miljöbalken fastställer Länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen, bilaga 2.

Naturvårdsförvaltare för naturreservatet skall vara Länsstyrelsen Östergötland. Samråd med markägaren ska ske regelbundet angående skötsel av naturreservatet.

Skälen för beslutet

Hästenäs kyrkskog hyser mycket höga naturvärden. Området är stort och innehåller en stor andel värdekärnor med mycket höga naturvärden kopplade till skogsmiljöer. I området har hittills hittats 85 signal- och rödlistade arter varav 28 är nationellt rödlistade. Området är ett av de största skogsområdena med mer eller mindre sammanhängande skogsmiljöer med mycket höga naturvärden i Östergötlands län.

Natura 2000

Hästenäs kyrkskog är ett Natura 2000-område och är i och med det av riksintresse för naturvärden i Sverige. Följande habitat och arter enligt EU:s art- och habitatdirektiv är utpekade i området:

9010	Västlig taiga	310 ha
91D0	Skogbevuxen myr	11,5 ha
7140	Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn	0,9 ha
9080	Lövsumpskogar av fennoskandisk typ	3,5 ha
3160	Naturligt dystrofa sjöar	27 ha

<i>Osmoderma eremita</i>	läderbagge
<i>Buxbaumia viridis</i>	grön sköldmossa

Följande fågelarter enligt EU:s fågeldirektiv är utpekade i området:

<i>Tetrao urogallus</i>	tjäder
<i>Tetrao tetrix tetrix</i>	orre
<i>Dryocopus martius</i>	spillkråka
<i>Bonasia bonasia</i>	järpe

Länsstyrelsen bedömer att Natura 2000- områdets tillstånd kommer att gynnas av reservatbildningen och den skötsel som därav följer.

Lämplig användning av markområde

Länsstyrelsen har, i enlighet med 3 kap miljöbalken prövat och funnit att bildandet av naturreservatet Hästenäs kyrkskog är förenlig med en, från allmän synpunkt, lämplig användning av markområdet och att beslutet inte strider mot gällande kommunal översiktsplan.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att bildandet av naturreservatet Hästenäs kyrkskog inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensbedömning av hur allemansrätten påverkas genom beslutet om naturreservat enligt 27 § verksförordningen (1995:1322):

Länsstyrelsen ska enligt 27 § verksförordningen (1995:1322) göra en konsekvensbedömning av hur allemansrätten påverkas genom beslutet om naturreservat. Länsstyrelsen har gjort bedömningen att ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken inte ger negativa konsekvenser för vistelse och färd i naturreservatet utöver vad som är brukligt enligt allemansrätten. Ordningsföreskrifterna skall samtidigt leda till att reservatets syfte uppnås.

Miljö kvalitetsmål

Bildandet av naturreservatet Hästenäs kyrkskog är en del av uppfyllandet av miljö kvalitetsmålet Levande skogar om vilket Sveriges riksdag och regering beslutat.

Ärendets handläggning

Dokumentation

De mycket höga naturvärdena inom naturreservatet Hästenäs kyrkskog dokumenterades i samband med Skogsvårdsstyrelsens inventering av nyckelbiotoper på fastigheterna år 1997. Ytterligare dokumentation har skett genom inventering av tjäder i området samt vid upprättandet av förslag till skötselplan för det planerade naturreservatet.

Reservatsbildningen

En avgränsning av aktuellt område för bildande av naturreservat gjordes i samråd mellan länsstyrelsen och Linköpings stifts egendomsnämnd som är markägare till området. Förslag till beslut om naturreservat upprättades. En ekonomisk värdering av området genomfördes av Svensk fastighetsvärdering AB på uppdrag av Länsstyrelsen. Därefter förhandlade Länsstyrelsen med markägaren och kom överens om ekonomisk ersättning för intrånget i markanvändningen som blir konsekvens av naturreservatsbildningen. I överenskommelsen kom man överens om att markägaren och staten via Naturvårdsverket står för cirka halva intrångskostnaden per part. Överenskommelse träffades mellan parterna 2004-02-09. Utbetalning av ekonomisk ersättning för den del staten ersätter av intrångskostnaden har skett från Naturvårdsverket. Länsstyrelsen har upprättat ett förslag till skötselplan för det blivande naturreservatet.

Övrigt

Natura 2000

Livsmiljöer och arter som är utpekade enligt Natura 2000 skall uppnå eller bibehålla ett gynnsam tillstånd. Detta innebär att verksamheter eller åtgärder som kan orsaka betydande påverkan på områdets livsmiljöer, och/eller störa arter i området, kräver tillstånd enligt Miljöbalken 7 kap.:28a § miljöbalken sedan 2001-07-01.

Verksamheter som är direkt förenliga med områdets förvaltning och skötsel kräver ej tillstånd (MB 7 kap.: 28b §, andra stycket miljöbalken). Även planerade Åtgärder enligt fastställd skötselplan kan kräva tillstånd.

Tillståndsprövningen skall föregås av ett tidigt samråd enligt MB 6 kapitel 4 § miljöbalken. Om verksamheten eller åtgärden kräver en tillståndsprövning skall en miljökonsekvens-beskrivning (MKB) bifogas tillståndshandlingarna (MB 6 kap. 1 § miljöbalken). MKB:n skall belysa hur områdets utpekade livsmiljöer och arter påverkas.

Remissyttranden samt Länsstyrelsens avvägning med avseende på remissyttranden

Länsstyrelsen har remitterat förslag till beslut inklusive skötselplan till markägare och berörda sakägare samt Åtvidabergs kommun, Skogsstyrelsen Norrköpings distrikt, Naturskyddsföreningen i Åtvidaberg, Sveriges Geologiska Undersökningar (SGU) och Tomas Gustavsson, Norrköping.

Åtvidabergs kommun, Naturskyddsföreningen och SGU har inkommit med yttranden.

Åtvidabergs kommun tillstyrker bildandet av naturreservatet Hästenäs kyrkskog och påpekar att naturreservatet kan ses som en tillgång för det rörliga friluftslivet och verksamhet som bedrivs i Yxnerum. Yxningen används som vattentäkt till bebyggelsen i Yxnerum och kommunen framför att man förutsätter att vattenförsörjningen inte påverkas av reservatsbildningen vilket Länsstyrelsen bekräftar.

SGU framförde synpunkter angående skrivningar i skötselplanen om berggrund i reservatet. Justering har gjorts i enlighet med synpunkterna.

Naturskyddsföreningen Åtvidaberg framförde synpunkter dels på föreskrifterna för området, synpunkterna har tillgodosetts. Vidare framfördes att ytterligare arter mm utöver de av länsstyrelsen i skötselplanen angivna finns inom området. Länsstyrelsen har uppdaterat skötselplanen i enlighet med synpunkter från Naturskyddsföreningen.

Hänvisning för överklagande

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 3 (formulär 115, Miljö- och samhällsdepartementet). Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avd C, vilka gäller omedelbart.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom vad avser den delen av beslutet som avser föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken. Den delen av beslutet gäller omedelbart.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har förutom föredraganden deltagit länsjuristen Bo Hultström, bitr länsarkitekten Jan Persson, avdelningsdirektören Claes Svedlindh, antikvarien Bror-Tommy Sturk och biologen Tommy Ek.

Magnus Holgersson
Länsråd

Maria Taberman
Byrådirektör

Bilagor

1. Ekonomisk karta med gränser för naturreservatet Hästenäs kyrkskog
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar

Sändlista

Kennet Turesson, Gotlandsv 13, 597 32 ÅTVIDABERG

Mikael Andersson, Säverum, 610 41 RINGARUM

Östantorp mm vägsamfällighet, c/o Arne Nilsson, Vädursg 2D, 587 22 LINKÖPING

Norrköpings kyrkliga samfällighet, Box 263, 601 04 NORRKÖPING

Götz Mattias och Ute Dorothea Kuhn, Grabenerstr 1B, D-761 49 KARLSRUHE,
TYSKLAND

Ebbe Ericsson, Gröna g 2, 616 33 ÅBY

Ingrid Lövgren, Åkerv 3A, 597 43 ÅTVIDABERG

Inger Margareta och Göran Olof Ljung, Yxnerums prästgård 1, 597 95 ÅTVIDABERG

E.ON Elnät Sverige AB, 601 71 NORRKÖPING

Yxnerums hembygdsförening, c/o Lars Nilsson, Bruket Lapphem, 597 95

ÅTVIDABERG

Naturvårdsverket

Åtvidabergs kommun

Skogsstyrelsen i Östra Götaland, Box 288, 593 24 VÄSTERVIK

Skogsstyrelsen Norrköping, Guldringen 58, 603 68 NORRKÖPING

Åtvidabergs Naturskyddsförening c/o Kjell Mathson, Hackspettev 11, 585 95

LINKÖPING

Sveriges geologiska undersökning, Box 670, 751 28 Uppsala

Reservatsförvaltaren, Länsstyrelsen

Lantmäteriet, Linköping, Box 476, 581 05 LINKÖPING

Länets författningssamling

Naturvårdsregistret

Tidningskungörelse

Internt:

Verksledningens kansli

Kulturmiljöenheten

Lantbruksenheten

Rättsenheten

Samhällsbyggnadsenheten